

*'Es sind nicht immer die vorzüglichsten Menschen, weder an Geist noch an Talenten, selten durch Herzensgüte sich empfehlend; aber eine ungeheure Kraft geht von ihnen aus, und sie üben eine unglaubliche Gewalt über alle Geschöpfe . . . Alle vereinten sittlichen Kräfte vermögen nichts gegen sie; vergebens, dass der hellere Teil der Menschheit sie als Betrogene oder Betrüger verdächtig machen will, die Masse wird von ihnen angezogen. Sie sind durch nichts zu überwinden als durch das Universum selbst, mit dem sie den Kampf begonnen'*¹ –

een nederlaag die in het geval van Hitler, laten wij het begin van zijn organisatorische politieke werkzaamheid in 1919 vallen, iets meer dan een kwart eeuw op zich heeft laten wachten. En ook in dat begin steekt een element van willekeur. Menselijke persoonlijkheden vormen een eenheid. Er kunnen zich later, ook veel later, geen krachten – opbouwend of verwoestend, ten goede of ten kwade – in uiten die er niet van meet af aan in aanwezig waren en die zich ook meest al op jeugdige leeftijd gemanifesteerd hebben. Hun oorsprong? Hij is goeddeels onverklaarbaar en zeker waar het Hitler betreft.

Er is van Hitlers jeugd en met name van zijn vroege jeugd te weinig bekend om de diepere psychologische achtergrond aan te geven van die monomane bezetenheid, die aan de waanzin grenzende behoefte om te domineren, die schier onbepaalde verlustiging in haatgevoelens – eigenschappen welke, leven en loopbaan toonden het aan, karakteristiek waren voor zijn persoon. Voor zijn psychische ontwikkeling kan de combinatie van een gestrenge vader met een verwennende moeder van betekenis geweest zijn – maar die combinatie is vaker, veel vaker voorgekomen zonder een Hitler geproduceerd te hebben. Er blijft een onverklaarbare, althans onverklaarde rest en wij zijn geneigd, juist die rest als het meest typische en meest eigene, als het waarlijk individuele te beschouwen in deze persoonlijkheid die Duitsland, de wereld en zichzelf tot noodlot werd.

Op 20 april 1889 werd hij in Braunau aan de Inn, stadje aan de grens van de Oostenrijks-Hongaarse monarchie met Beieren, geboren. De afkomst van zijn vader, Alois Hitler, een capabel douane-beambte, is niet duidelijk. Vast staat dat deze in 1837 als buitenechtelijk kind ter wereld gebracht werd door de toen drie-en-veertigjarige Maria Anna Schicklgruber: tot kort voor haar bevalling was deze elders in Oostenrijk dienstbode geweest. Over de identiteit van de verwekker van het buitenechtelijk kind staat niets met zekerheid vast. Hitler zelf deelde omstreeks 1930 aan zijn juridische adviseur, dr. Hans Frank, mee, van familieleden vernomen te hebben dat een Jood

¹ Goethe: *Dichtung und Wahrheit* (Hegner-uitgave, dl. X, p. 177), aangehaald in Eyck: *Geschiede der Weimarer Republik*, dl. II (1956), p. 353-54.